

Breaking THE BARRIERS

TRANSNATIONAL PARTICIPATORY
JUDICIAL TRAINING ON PROCEDURAL RIGHTS

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 1 – Το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο

Πραγματικά περιστατικά

Στις 26 Αυγούστου 2015, μετά την ανακάλυψη άψυχου σώματος σε δρόμο του Medkonets (Βουλγαρία), αστυνομικοί υπάλληλοι μετέβησαν στην οικία του ΕΡ, υιού του θύματος. Ο ΕΡ παραδέχθηκε ότι είχε τελέσει ανθρωποκτονία σε βάρος της μητέρας του. Πληροφορηθέντες από μάρτυρες για τις ψυχικές διαταραχές από τις οποίες έπασχε ο ΕΡ, οι ως άνω αστυνομικοί τον οδήγησαν στην υπηρεσία επειγόντων περιστατικών ενός ψυχιατρικού νοσοκομείου.

Με απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2015, το Rayonen sad Lom (περιφερειακό δικαστήριο του Lom, Βουλγαρία) διέταξε τον περιορισμό του ΕΡ σε ψυχιατρικό νοσοκομείο για διάστημα έξι μηνών. Η απόφαση αυτή, η οποία ελήφθη βάσει του νόμου περί υγείας, ανανεωνόταν συνεχώς μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως περί παραπομπής.

Η ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη που ανατέθηκε σε δύο νοσοκομειακούς ψυχιάτρους κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ΕΡ έπασχε από παρανοϊκή σχιζοφρένεια.

Με διάταξη της 7ης Ιουλίου 2016, ο εισαγγελέας της πόλης Montana (Βουλγαρία) έθεσε στο αρχείο την ποινική υπόθεση, με το αιτιολογικό ότι ο ΕΡ έπασχε από ψυχική ασθένεια. Εκτιμώντας ότι ο τελευταίος δεν ήταν σε θέση να μετάσχει στη διαδικασία, ο εισαγγελέας δεν απέστειλε τη σχετική διάταξη στον ΕΡ.

Στις 29 Δεκεμβρίου 2017 η Apelativna prokuratura Sofia (Εισαγγελία Εφετών Σόφιας, Βουλγαρία) διέταξε τη συνέχιση της διαδικασίας και εξέτασε τη συνέχιση του περιορισμού του ΕΡ βάσει του νόμου περί υγείας.

Την 1η Μαρτίου 2018 η ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατά του ΕΡ περατώθηκε με έκδοση διατάξεως. Η εισαγγελική αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν αναγκαίο να διαταχθούν αναγκαστικά ιατρικά μέτρα, επειδή ο ΕΡ είχε εκ προθέσεως τελέσει αξιόποινη πράξη υπό το κράτος ψυχικής διαταραχής, με αποτέλεσμα να μην έχει ποινική ευθύνη. Η διάταξη αυτή επιδόθηκε στη θυγατέρα του θύματος. Δεδομένου ότι δεν ασκήθηκε εμπροθέσμως σχετική προσφυγή, η διάταξη αυτή κατέστη οριστική στις 10 Μαρτίου 2018.

Η Rayonna prokuratura Lom (εισαγγελική αρχή του Lom, Βουλγαρία) υπέβαλε στο αιτούν δικαστήριο, το Rayonen sad Lukovit (περιφερειακού δικαστηρίου του

Λυκονίτ, Βουλγαρία) αίτημα περιορισμού του ΕΡ σε ψυχιατρικό κατάσταση βάσει των άρθρων 427 επ. του κώδικα ποινικής δικονομίας της Βουλγαρίας.

Ο ΕΡ ουδέποτε ανακρίθηκε κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας και ότι δεν του έχει γνωστοποιηθεί η κίνηση ποινικής διαδικασίας σε βάρος του. Επειδή δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του, δεν του εξασφαλίστηκε η συνδρομή δικηγόρου. Δεν μπόρεσε να ασκήσει κανένα ένδικο βοήθημα, για να αμφισβητήσει τα νομικά και πραγματικά συμπεράσματα της εισαγγελικής αρχής.

Νομικό πλαίσιο

Όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης αναγκαστικών ιατρικών μέτρων βάσει των άρθρων 427 επ. του κώδικα ποινικής δικονομίας, το εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει στον δικαστή να ελέγχει αν, κατά την αρχική έρευνα, είχαν εξασφαλιστεί υπέρ του φερόμενου ως δράστη του αδικήματος οι στοιχειώδεις διαδικαστικές εγγυήσεις για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας.

Ερωτάται

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Rayonen sad de Lukovit (περιφερειακό δικαστήριο του Λυκονίτ) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Εμπίπτει η παρούσα διαδικασία επιβολής υποχρεωτικών μέτρων ιατρικής θεραπείας, που συνιστούν ένα είδος κρατικού καταναγκασμού σε βάρος ατόμων τα οποία κατά τις διαπιστώσεις της εισαγγελίας έχουν τελέσει πράξη επικίνδυνη για το κοινωνικό σύνολο, στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας [2012/13] και της οδηγίας [2013/48];

2) Αποτελούν οι βουλγαρικές δικονομικές διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν την ειδική διαδικασία επιβολής υποχρεωτικών μέτρων ιατρικής θεραπείας σύμφωνα με τα άρθρα 427 επ. του κώδικα ποινικής δικονομίας (ΝΡΚ) και βάσει των οποίων το δικαστήριο δεν έχει την αρμοδιότητα να αναπέμψει την υπόθεση στην εισαγγελία και να της αναθέσει να διορθώσει τα ουσιώδη διαδικαστικά σφάλματα που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο της προδικασίας, παρά δύναται μόνο να δεχθεί την αίτηση επιβολής αναγκαστικών μέτρων ιατρικής θεραπείας ή να την απορρίψει, αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα υπό την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 2013/48 και του άρθρου 8 της οδηγίας 2012/13, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του [Χάρτη] που εγγυάται το δικαίωμα του ατόμου να προσβάλει ενώπιον δικαστηρίου κάθε πράξη που τυχόν θίγει τα δικαιώματά του στο πλαίσιο της προδικασίας;

www.breakingthebarriers.eu

